

VISIE RENKUMS BEEKDAL

natuurlijk
beleefbaar en
vitaal

Opgesteld door vier eigenaren
in het Renkums Beekdal:

Landgoed Quadenoord
Staatsbosbeheer
Oranje Nassau's Oord
De Dorskamp

INHOUD

- 3 Ons plan voor een natuurlijk, beleefbaar en vitaal Renkums Beekdal
- 6 Ontwikkelingsdoel 1 - Hoge ecologische kwaliteit
- 8 Ontwikkelingsdoel 2 - Beleefbare cultuurhistorie
- 10 Ontwikkelingsdoel 3 - Recreatie: evenwicht tussen beleving en rust
- 12 Ontwikkelingsdoel 4 - Economisch gezonde landgoederen
- 14 De vier eigenaren
 - Landgoed Quadenoord
 - Staatsbosbeheer
 - Oranje Nassau's Oord
 - Landgoed de Dorskamp
- 18 Lijst van Maatregelen
- 19 Maatregelenkaart

COLOFON

Deze visie is opgesteld door een projectgroep bestaande uit:

- > George Borgman (Borgman Beheer Advies), namens Landgoed Quadenoord
- > Frits Koster (Schoutenhuis) en Frans Alberts namens Oranje Nassau's Oord
- > Liesbeth Feith namens de Dorskamp
- > Eric Klein Lebbink namens Staatsbosbeheer

Inhoudelijke ondersteuning:

- > Marjolein van Os (Bosgroep Oost-Nederland), thematische inbreng ecologie
- > Theo de Bruin (NL RNT), thematische inbreng recreatie
- > Jan Neefjes (Overland), thematische inbreng cultuurhistorie
- > André Claassen (Landsmid), projectleider

Kaartmateriaal Staatsbosbeheer, Marc Waterman

Fotomontage achterzijde fotografie Rita van Biesbergen en Marjel Neefjes, montage Annemarie Wijmenga

Foto's Rita van Biesbergen, Seline Geijskes, Frans Alberts, Jan Neefjes, Eric Klein Lebbink, George Borgman, Marjel Neefjes, Silke Oude Groeniger

Tekst en vormgeving Communicatiebureau de Lynx

Ons plan voor een natuurlijk, beleefbaar en vitaal Renkums Beekdal

Wij, vier eigenaren van gronden in het Renkums Beekdal, werken graag mee aan de doelen die de overheden hebben gesteld voor het beekdal. Daarom hebben wij, in onderling overleg en met advies van deskundigen, deze visie opgesteld. Zo willen we van het Renkums Beekdal een nog mooier gebied maken, dat de natuur van de Veluwe en de uiterwaarden met elkaar verbindt. Een gebied waar bijzondere planten en dieren zich thuisvoelen, waar de recreant kan genieten van het bijzondere beeklandschap, terwijl de rust, de bijzondere cultuur en de eigenheid van de landgoederen behouden blijven.

WIJ HELPEN DOELEN BEREIKEN

In onze visie beschrijven wij tal van grote en kleine maatregelen, die samen helpen om de ontwikkelingsdoelen te behalen. Deze doelen zijn, kort samengevat:

1. Hoge ecologische kwaliteit
2. Beleefbare cultuurhistorie
3. Recreatie: evenwicht tussen beleving en rust
4. Economisch gezonde landgoederen

ONZE VISIE SLUIT AAN BIJ BELEID

In deze visie ligt ons voorstel, de bijdrage die wij willen leveren aan het Renkums Beekdal, en daarmee ook aan de Renkumse Poort. Wij hebben in deze visie vooral naar onze eigen terreinen gekeken, maar waar nodig en wenselijk hebben we ook een blik geworpen over de grens van onze eigendommen (zie kader). Wij sluiten hiermee aan bij bestaand beleid: de ambities voor de Renkumse Poort, de doelstellingen van Natura2000 gebied Veluwe, de aanwijzing van de Renkumse Beek tot HEN-watergang in het kader van de Kaderrichtlijn Water, de ambitiekaart van de Provincie Gelderland en het LOP/TROP van de gemeente Renkum.

KEUZES MAKEN

Een visie ontwikkelen betekent ook: keuzes maken. Wij denken dat de maatregelen die we voorstellen een constructieve bijdrage leveren om zo veel mogelijk doelen te verwezenlijken. Toch kunnen er altijd mensen een eigen mening hebben over bepaalde maatregelen. Daarom willen wij onze keuzes graag uitleggen.

- > *Ruimte voor beekbegeleidende natuur* – Om de natte as te creëren in de noord-zuidrichting van het beekdal, zullen we ruim 35 ha landbouwgrond omvormen naar beekdalgraslanden.
- > *Voorzieningen vooral aan de randen* – Voor dieren, maar ook voor veel recreanten is rust van groot belang. Dat betekent dat er wegen afgesloten moeten worden voor gemotoriseerd verkeer, terwijl voor parkeren en honden vooral ruimte wordt gecreëerd aan de rand van het gebied. Ook zullen bepaalde kwetsbare gebieden moeten worden ontzien door paden te verplaatsen of af te sluiten
- > *Beekdalbeleving vraagt om zicht* – Om het beekdal te beleven, is het belangrijk zicht op de karakteristieke delen te hebben. Dat betekent dat we in sommige bomenrijen en begroeiing doorkijkjes zullen maken.
- > *Ruimte voor de landgoederen* – Wij als eigenaren zijn graag bereid ons steentje bij te dragen aan een natuurlijk, beleefbaar en vitaal beekdal. Dit kan echter alleen als de landgoederen zelf vitaal blijven. Wij hopen dan ook dat er ruimte ontstaat om activiteiten te ontplooiën die daaraan bijdragen, uiteraard onder heldere randvoorwaarden.

ONZE VRAAG AAN U:

MAAK DIT RUIMTELIJK EN FINANCIIEEL MOGELIJK

Wat vragen wij nu concreet van u? Wij hopen van harte dat provincie, gemeenten en waterschap onze visie delen en ons actief helpen om deze maatregelen ruimtelijk, planologisch en financieel mogelijk te maken. Het is belangrijk dat alle maatregelen in onderlinge samenhang uitgevoerd worden. Zonder bestuurlijke medewerking zal het niet mogelijk zijn de ambities in deze visie te realiseren.

Maatschappelijke organisaties die actief zijn in het gebied willen we uiteraard ook betrekken in onze visie, zodat ook zij mee kunnen werken aan de realisatie van een natuurlijk, beleefbaar en vitaal Renkums Beekdal.

De vier eigenaren,

Jan Koker, familie Koker, Landgoed Quadenoord

Karin Lieber, voorzitter Raad van Bestuur

Zinzia Zorggroep, Oranje Nassau's Oord

Liesbeth Feith, erven J.C. Feith-Pabst, De Dorskamp

Piet Winterman, regiodirecteur Staatsbosbeheer

OVER DE GRENZEN

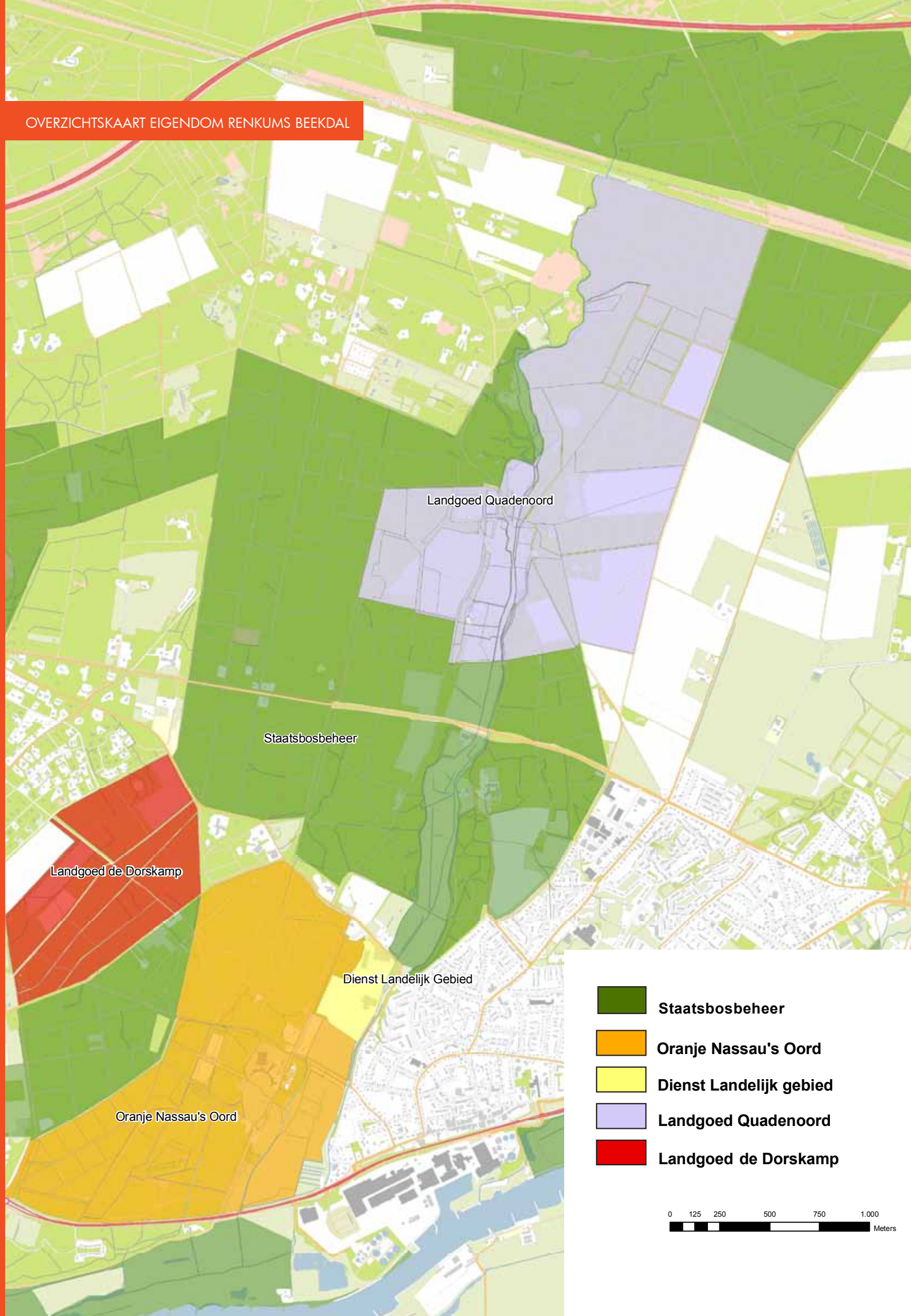
De kwaliteit van het Renkums Beekdal ligt niet alleen in onze gebieden. Wij vinden het belangrijk dat ook andere invloeden op het gebied bij provincie, gemeenten en waterschap in het vizier blijven. Daarbij denken we aan grondwateronttrekking op de Zuid-Veluwe en bebouwing op en rond de Wageningse Berg.

De grondwateronttrekking (met name bij La Cabine, Arnhem) heeft grote ecologische en landschappelijke invloed. Hierdoor is er niet genoeg water om zowel de centrale beek als de twee gegraven beken ernaast van water te voorzien. Het gevolg hiervan is dat de ecologie van de centrale beek niet goed tot ontwikkeling komt en de beide andere beken te vaak droog staan.

Het belang van de Renkumse Poort als verbindende schakel tussen de Veluwe en de uiterwaarden van de Nederrijn kan niet genoeg benadrukt worden. Op de Wageningse berg en omgeving spelen verschillende rode ontwikkelingen, zoals Stadion de Wageningse Berg en het voormalige Pieter Pauw Ziekenhuis. Maatwerk is geboden om te voorkomen dat de belangrijke verbinding van de Renkumse Poort naar de uiterwaarden van de Nederrijn afgesneden wordt.

Natuurlijk zijn er ook nog andere eigenaren in het beekdal. Het is belangrijk deze actief te betrekken bij het ontwikkelen van het gebied.

OVERZICHTSKAART EIGENDOM RENKUMS BEEKDAL

- Staatsbosbeheer
- Oranje Nassau's Oord
- Dienst Landelijk gebied
- Landgoed Quadenoord
- Landgoed de Dorskamp

ONTWIKKELEN EN BEHOUDEN

Het is belangrijk om de waardevolle plekken die er al zijn vooral te behouden. Dat zijn bijvoorbeeld bijzondere watervegetaties, heidegebieden en kruidenrijk grasland. Het microreliëf van beekweiden willen we behouden door hier geen grondbewerking toe te passen. Wat het bos betreft, willen we de productiefunctie van de bossen met onder andere naaldhout handhaven en bij het natuurlijker maken de variatie in samenstelling van de bosvelden behouden en zo mogelijk vergroten.

Ontwikkelingsdoel 1

HOGE ECOLOGISCHE KWALITEIT

OVERGANGEN

Het Renkumse Beekdal is qua natuur vooral bijzonder door de overgangen, ofwel gradiënten, die zorgen voor veel variatie in een relatief klein gebied. Toen de ijsmassa's zich na de voorlaatste ijstijd terugtrokken, ontstond de overgang van hoog naar laag, van het Veluwemassief naar de Nederrijn. Andere overgangen zijn die van droog naar nat, van voedselarm naar voedselrijk en van open naar gesloten.

VERBINDING

Vanuit de gedachte van de Renkumse Poort zal het Renkums Beekdal een verbinding vormen tussen de natuur van de Veluwe (veelal schrale grond) en de natuurrijke uiterwaarden. Onder andere het edelhert en de das kunnen zich in de toekomst door het beekdal bewegen. Maar ook op zichzelf heeft het Renkums Beekdal veel waarde, als leefgebied voor veel bijzondere soorten plantensoorten (zoals groot moerasscherm, klimopwaterranonkel en paarbladig goudveil), vogels (o.a. waterral), reptielen (o.a. zandhagedis en ringslang), en vlinders (o.a. oranjetipje).

KNELPUNTEN

Toch zijn er nog problemen voor de natuur in het Renkums Beekdal. Het gebied heeft last van:

- > *Verdroging* – Het beekdal krijgt te weinig water door onttrekking van grondwater en snelle afvoer van regenwater door het huidige slotenstelsel.
- > *Vermesting* – Door landbouwkundig gebruik spoelen meststoffen uit naar het grond- en oppervlaktewater.
- > *Versnippering* – Wegen, te nauwe duikers, stuwen en bebouwing vormen barrières voor land- en waterdieren. Ook liggen sommige natuurtypen zo ver uit elkaar dat de afstanden voor planten en dieren te groot zijn om te overbruggen.

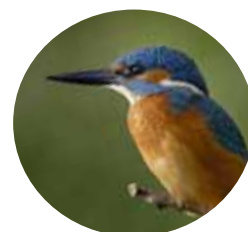
- > *Verstoring* – De voor veel dieren belangrijke rust wordt onder andere verstoord door loslopende honden, autoverkeer en ATB-ers. Het hondenuitlaatterrein aan de Geertjesweg ligt op een ecologisch ongunstige plek, een alternatief voor deze locatie ontbreekt.

ONTWIKKELKANSSEN

Natuurwaarden willen we herstellen of ontwikkelen door vernatting, verschraling en verbinding. We willen graslanden herstellen, landbouwgrond omvormen tot kruidenrijk grasland, heideverbindingen realiseren en natuurlijker bos ontwikkelen. Daarbij maken we uiteraard vooral gebruik van de aanwezige gradiënten.

DOELEN ECOLOGIE

- > Behoud en ontwikkeling van locaties met hoge ecologische kwaliteit (zie kader)
- > Ontwikkeling natte as op beekdalbodem door hoog waterpeil, geen inspoeling meststoffen en wegnemen barrières
- > Ontwikkeling droge natuurtypen op de flanken en hogere delen van het beekdal, door geen meststoffen te gebruiken, barrières weg te nemen en goede verbindingen te realiseren
- > Benutting gradiënten door juist daar natuur te ontwikkelen (hoog-laag, nat-droog, voedselarm-voedselrijker, open-gesloten)
- > Vergroten van de rust door verkeersbewegingen en verstoring te beperken.

Ontwikkelingsdoel 2

BELEEFBARE CULTUURHISTORIE

SCHAARSE BEWONING EN WOESTE GROND

In essentie is het Renkums Beekdal een smalle strook zeer schaars bebouwd cultuurland langs de beek, omgeven door 'woeste grond' (vroeger bos en heide, nu bos). Op die woeste grond komen meerdere prehistorische elementen voor, zoals grafheuvels en celtic fields. Verspreid langs de beek bestonden al in de middeleeuwen vijf boerderijplaatsen, gerelateerd aan het Mariaklooster. Daarvan zijn ten noorden van het voormalige industrieterrein Beukenlaan nog vier boerderijplaatsen goed geconserveerd, met de bijbehorende hooi- en weilanden en hogere akkercomplexen. Een deel hiervan wordt tot op de dag van vandaag gebruikt.

SYSTEEM VAN OPGELEIDE BEKEN

In het dal ligt een systeem van opgeleide beken die ooit dienst deden om watermolens aan te drijven. De verschillende beeklopen zijn nog te herkennen en voeren deels nog water. Stroomopwaarts liggen gegraven sprengen. Bij Landgoed Quadenoord staat nog de ruïne van een oude watermolen.

PARKEN EN TUINEN

Ontginningen, bosaanleg en landgoederen veranderden vooral vanaf de 19e eeuw het landschap. In het zuiden verschenen de parkaanleg van Zocher op Oranje Nassau's Oord, de bewoning van het dorp Renkum en de tuinaanleg van de Keijenberg. Meer noordelijk maakte de heide plaats voor bos, maar door de zeer schaarse bebouwing (waaronder Villa en Tuin Quadenoord), de rust en de stilte is de essentie (smalle strook schaars bewoond cultuurland omgeven door woeste grond) nog steeds uitermate goed beleefbaar: vanaf de Bennekomse Weg naar het noorden wordt het dal steeds stiller. Zo'n beleefbare 'verstilling' is, ook op nationale schaal, uitermate zeldzaam.

KNELPUNTEN

Om deze cultuurhistorie te beleven moeten knelpunten worden opgelost:

- > Intensiever gebruik maakt het moeilijk de verstilling te beleven.
- > Waardevol reliëf en bodem worden verstoord door vertrapping, plaggen en groundbewerking.
- > Cultuurhistorische elementen zijn niet altijd zichtbaar of anderszins beleefbaar.

ONTWIKKELKANSEN

Het saneren van het voormalige industrieterrein maakt beleving mogelijk van bron tot monding, waarbij de wandelaar een waaier aan landschappen kan ervaren. De lengterichting van het beekdal kunnen we accentueren door bomenrijen en singels dwars op die richting doorzichtig te maken. Daarbij willen we het verstilde noordelijk deel koesteren.

Prehistorische en historische elementen kunnen we beter zichtbaar maken, bijvoorbeeld door het vroegere heidekarakter te herstellen. Ook kunnen we landgoedelementen herstellen of zichtbaar maken. Dit is goed verenigbaar met de doelen voor de Renkumse Poort.

DOELEN CULTUURHISTORIE

- > Behoud van het uitzonderlijk gave en beleefbare cultuurlandschap
- > Versterking beleefbaarheid en cultuurhistorie verbinden met andere functies (recreatie, ecologie)

HONDENUITLAATGEBIEDEN

Er zijn maatregelen nodig om het uitlaten van honden in goede banen te leiden, zoals het zoeken naar de juiste locatie en het inrichten van hondenlosloopgebieden. Hierover zouden we graag met de gemeenten in gesprek gaan.

ZANDPADEN

Het op de zandwegen gebruikte gebroken puin is rijk aan voedingsstoffen. Het stof dat hiervan uitwaait, is niet alleen hinderlijk voor fietsers en wandelaars, maar verrijkt ook de bermen en omliggende natuurgebieden, hetgeen ongewenst is. Het onderhoud dient dusdanig verbeterd te worden dat het uitwaaien van voedingsstoffen voorkomen wordt.

Ontwikkelingsdoel 3

RECREATIE: EVENWICHT TUSSEN BELEVING EN RUST

RUST, INTERESSE, GEZELLIGHEID

Het Renkums Beekdal kent op hoofdlijnen twee groepen recreatieve gebruikers. Het is een prachtig decor voor wandelen, fietsen, spelen of pootje baden, vooral voor bewoners uit de directe omgeving. Door combinatie van historie, karaktervol landschap en bijzondere natuur trekt het beekdal ook veel bezoekers van verder weg.

VOET, FIETS EN PAARD

Door het beekdal lopen enkele langeafstandswandelpaden, fietsroutes als onderdeel van het knooppuntensysteem en verschillende bewegwijzerde en/of beschreven wandelroutes. ATB-ers maken welhaast dagelijks ongewenst gebruik van de uitdagingen in het gebied, wat schade toebrengt aan het terrein en op gezette tijden tot conflicten leidt met de rustzoekende wandelaar. Het is eveneens een geliefd paardrijgebied. In het noordelijk deel overheerst rust, in het zuidelijk deel komen de meeste bezoekers.

KNELPUNTEN

Voor de recreatie spelen nog diverse knelpunten:

- > De Bennekomseweg en Ritzemabosweg (N225) zijn lastig over te steken
- > Op Kortenburg delen snel, langzaam en wandelverkeer één weglichaam
- > Niet overal is het beekdal te beleven
- > Voor het uitlaten van honden bestaat nog geen bevredigende oplossing
- > Conflicten tussen ATB-ers en overige recreanten, zoals wandelaars, joggers, ruiters

ONTWIKKELKANSEN

Een verbeterde ontsluiting en herkenbare cultuurhistorie kunnen de beleefbaarheid vergroten en dat maakt in het dal een toeristische ontwikkeling mogelijk.

Recreatie kunnen we sturen met recreatieve entrees, bijvoorbeeld bij De Beken en ten noorden van de Keijenbergseweg. Entrees, als logische startplaatsen voor een bezoek, zijn uitgerust met parkeerplaatsen, informatievoorzieningen en een startpunt van (wandel)routes. Daarnaast kunnen er secundaire parkeerplaatsen komen bij de Geertjesweg en bij horecavoorzieningen. Parkeervoorzieningen moeten goed gesitueerd en gedimensioneerd worden voor een goede zonering als ook om wildparkeren en verstoring van de rustbeleving te voorkomen.

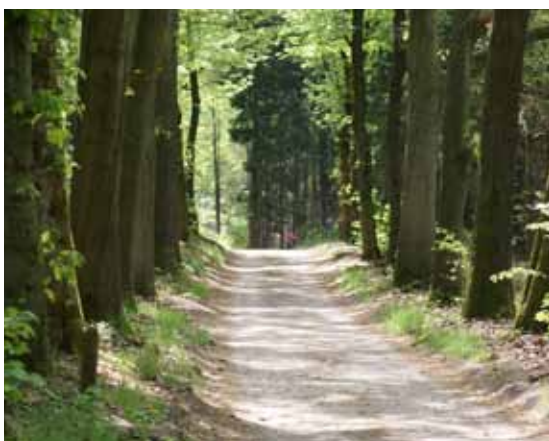
Het (georganiseerd) uitlaten van honden geeft overlast voor andere rustzoekers en de wilde dieren in het gebied. Voor het uitlaten van honden willen we in samenspraak met de gemeenten tot een oplossing komen aan de rand van het gebied (zie kader).

De padenstructuur ligt aan de basis voor de beleving van de bijzondere waarden van het gebied. De meest kwetsbare delen moeten worden ontzien, maar door het publiek wel gelegenheid te geven de bijzondere delen te laten beleven ontstaat ook meer begrip voor de noodzaak tot bescherming. Daarvoor is voldoende ruimte. Primair wordt gekozen voor een beleving te voet en worden fietsers en ATB-ers geweerd langs en door het beekdal.

DOELEN RECREATIE

- > Beleefbaar maken cultuurhistorie, landschap en natuur
- > Ruimte bieden voor dagelijks ommetje lokale bevolking van Renkum, Wageningen en Bennekom
- > Voorrang geven aan de wandelaar in de directe omgeving van het beekdal.
- > Padennetwerk aan laten sluiten bij lokale draagkracht van de natuur
- > Oplossing vinden voor (gebieden voor) uitlaten van honden (zie kader)

Ontwikkelingsdoel 4

ECONOMISCH GEZONDE LANDGOEDEREN

ECONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID

Van de vier landgoederen zijn er drie in particulier bezit. Keijenberg is weliswaar eigendom van Staatsbosbeheer, maar kent ook een geschiedenis als particuliere buitenplaats. Een belangrijk aspect van particuliere landgoederen is de noodzaak bedrijfs-economisch gezond te zijn. Deze focus is niet nieuw, ook in vroeger dagen was een goede balans tussen inkomsten en uitgaven voor een landgoed van groot belang. Deze onafhankelijkheid is er ook de oorzaak van dat de landgoederen vaak een specifiek eigen karakter kennen.

NIEUWE DRAGERS

Helaas staat de rentabiliteit (inkomsten uit land- en bosbouw) en daardoor de financiële draagkracht van het landgoed onder grote druk. Al jaren zijn landgoederen op zoek naar 'nieuwe dragers' om het landgoed in stand te kunnen houden. Een landgoed dat leeft, creativiteit vertoont en aantrekkelijk blijft, behoudt zijn specifieke karakter en integraliteit.

ONTWIKKELKANSEN

Het dilemma voor landgoederen is natuurlijk om economische activiteiten te ontwikkelen waarmee het voortbestaan verzekerd kan worden, met behoud en versterking van de bijzondere kwaliteiten. In het

Renkums Beekdal spelen ook nog eens een aantal sterke 'publieke waarden' zoals recreatie, cultuur-historie en ecologie. De economische activiteiten kunnen zich enerzijds gedeeltelijk aanpassen aan deze publieke waarden, anderzijds zijn zij juist ook randvoorwaarde om deze in stand te houden. Zowel op Oranje Nassau's Oord als Landgoed Quadenoord is daarom behoefte aan extra bouwvolume, op Landgoed Quadenoord kunnen daarvoor enkele bestaande gebouwen worden ingeruild. Een en ander is noodzakelijk om te blijven voldoen aan de eigentijdse voorwaarden voor zorg en het maatschappelijk medegebruik.

DE VIER EIGENAREN

LANDGOED QUADENOORD

Het Landgoed Quadenoord met een oppervlakte van circa 230 hectare ligt op de rand van de zuidelijke Veluwezoom op de overgang van het stuwwal- en rivierlandschap. Het bestaat uit bos, beekdalgrasland en enkele akkers. Sinds 1872 is het Landgoed Quadenoord in eigendom en beheer bij de familie Koker. Bos- en landbouw zijn een afnemende inkomstenbron. De landgoedmanege en natuurcamping blijven belangrijke pijlers van de landgoedeconomie, en de laatste jaren zijn daar de beeldhouwworkshops bijgekomen.

TOEKOMSTPLANNEN

Duurzame ontwikkeling van het landgoed, in balans met het karakter van het gebied, is van belang omdat het op die manier haar zelfstandigheid kan bewaren. Een landgoed moet leven, creativiteit vertonen en aantrekkelijk blijven, anders verliest het de uitstraling die ervan verwacht wordt. Een sterke economische basis is hierbij een bepalend uitgangspunt.

Naast bestaande activiteiten wil het landgoed nieuwe activiteiten ontwikkelen, passend bij het karakter van rust ruimte en natuur. Hierbij valt te denken aan beleving van rust en stilte als inspiratie voor creativiteit en wellness. Hiertoe is een ontwikkeling van de bebouwing in de landgoedkern nodig, aangezien de huidige gebouwen niet voldoen aan de gebruiksdoelen. Natuurlijk blijven de historische gebouwen in hun volle glorie bestaan en worden nieuwe gebouwen ingepast in de omgeving. Daarnaast wil Landgoed Quadenoord een natuurbegraafplaats ontwikkelen, daarmee aansluitend op begraafcultuur van de grafheuvels waarvan in het beekdal diverse exemplaren te vinden zijn.

KEIJENBERG EN OOSTERENG (STAATSBOSBEHEER)

De boswachterij Oostereng (685 hectare) heeft als karakteristieke elementen uiteraard de beken. Daarnaast zijn er de oude landgoederen Oostereng en Keijenberg. Van Oostereng is de bebouwing verdwenen, maar van de Keijenberg zijn huis, tuinen en lanen nog aanwezig. Er is eerste generatie naaldbos, aangeplant op heide, met daarnaast wat oudere restanten beukenbos. In het beekdal liggen twee opgeleide beken met daartussen een natuurlijke beek met aanliggende graslanden. Het huidige infocentrum 'de Beken' kan worden ingezet als hét startpunt van een bezoek aan het Renkums Beekdal en tevens faciliteiten bieden aan educatieve programma's.

TOEKOMSTPLANNEN

Een groot aantal inwoners op korte afstand biedt kansen, maar vraagt ook om zonering. Dit kan bijvoorbeeld door het padenpatroon te extensiveren en aan de rand een speelzone aan te leggen. Ook kunnen bepaalde wegen ('s nachts) afgesloten worden of snelheidsbeperkende maatregelen getroffen worden. Door de inzet van vrijwilligers kunnen mooie resultaten in de terreinen geboekt worden en kan de band met het gebied groeien.

Staatsbosbeheer wil ecologische kansen benutten voor soorten en habitats, door te zorgen voor stromend schoon water in beken. Het bos blijft behouden als economisch drager en vastlegger van CO₂, en de kwaliteit wordt verhoogd.

ORANJE NASSAU'S OORD

Het huidige landgoed was ooit bekend als 'Grunsfourt' ('doorwaadbare plaats in de Rijn'). Na aankoop door koning Willem III werd het landgoed omgedoopt tot 'Oranje Nassau's Oord'. Zijn echtgenote, koningin Emma, riep in 1899 de Stichting Oranje Nassau's Oord in het leven en schonk het landgoed aan de Stichting als sanatorium voor tuberculosepatiënten. Inmiddels maakt het landgoed deel uit van de Zinzia Zorggroep.

Het landgoed omvatte ooit 180 hectare, maar meet nu 169 hectare, omdat 10 hectare moest worden verkocht voor het industrieterrein in het Renkums Beekdal. Nu het industrieterrein weer teruggegeven wordt aan de natuur, wordt recht gedaan aan de oorspronkelijke hoofdstructuur van het landgoed. Het is gerangschikt onder de Natuurschoonwet 1928.

TOEKOMSTPLANNEN

Het ligt in het voornemen om agrarische gronden in het beekdal, circa 20 hectare, weer terug te geven aan de natuur. Karakteristieken, zowel in stijlkenmerken, terreininrichting als functionaliteit, willen we zo goed mogelijk behouden. Met de zorgfunctie en de terreinen vervult Oranje Nassau's Oord een maatschappelijk belang. Om de instandhouding van het landgoed te kunnen waarborgen moet de economische drager van dit landgoed, de zorg, aanzienlijk worden uitgebreid.

DE DORSKAMP

De Dorskamp omvat een kleine 80 hectare tussen Wageningen-Hoog en landgoed Oranje Nassau's Oord. Daarvan bestaat grofweg driekwart uit bos en een kwart uit landbouwgrond. De Dorskamp streeft naar het ontwikkelen en duurzaam in stand houden van het landgoed als eenheid, waarbij landschappelijke en cultuurhistorische waarden, natuur en recreatie een belangrijke rol spelen en de kosten zoveel mogelijk gedekt worden uit houtproductie. Beheermaatregelen worden uitgevoerd volgens de principes van geïntegreerd bosbeheer.

Hoewel in het verleden al is gewerkt met natuurlijke verjonging, is de structuurvariatie niet overal goed ontwikkeld. De recreatieve druk op het gebied is groot vanuit de omliggende bebouwing.

TOEKOMSTPLANNEN

Ook de Dorskamp zoekt naar verbreding van het economisch draagvlak. Vanuit de golfactiviteiten op de sportvelden wordt gezocht naar een uitbreiding van speelruimte in de directe omgeving. Dit biedt de Dorskamp kansen om een landbouwperceel aan de golfvereniging te verpachten, zodat daar enkele holes kunnen worden aangelegd (zonder verdere voorzieningen). Hierbij is het zaak dat ook andere recreatievormen (wandelen) op dit terrein kunnen plaatsvinden.

De pacht van landbouwgronden wordt gecontinueerd. Natuur- en houtproductiewaarden van de bossen worden vergroot door het aandeel gemengd bos te verhogen, te verjongen en door het verhogen van verticale structuur (open plekken/bosverjonging). Dit geeft een hogere vitaliteit en stabiliteit van het bos en zorgt voor een hogere belevingswaarde.

LIJST VAN MAATREGELEN

NB: *Cursief genoteerde maatregelen staan niet op de kaart om uiteenlopende redenen: ofwel ze zijn min of meer gebiedsomvattend, ofwel ze zijn nog nader uit te werken ofwel ze zijn omwille van de leesbaarheid van de kaart niet aangegeven.*

Afkortingen initiatiefnemers: QD Landgoed Quadenoord, SBB Staatsbosbeheer, ONO Oranje Nassau's Oord, DLG Dienst Landelijk Gebied, Wag. Wageningen. De overige initiatiefnemers staan voluit genoemd.

CODE	MAATREGELEN OP THEMA	INITIATIEF
------	----------------------	------------

BEEK	BEEK EN BEEKDALBODEM	
BEEK-1	omvormen weide naar natuurlijke natte hooilanden Landgoed Quadenoord	QD
BEEK-2	voorkomen afspoelen meststoffen manege	QD
BEEK-3	verbeteren ecologisch profiel (middelste beek)	QD
BEEK-4	verbeteren inrichting natte hooilanden	SBB
BEEK-5	uitvoeren inrichtingsplan Beukenlaan	DLG
BEEK-6	aansluiten westelijke beek Beukenlaan/'t Broek	ONO
BEEK-7	aansluiten middelste beek Beukenlaan/'t Broek	ONO
BEEK-8	<i>opheffen barrières in watergangen Grunsfoortsedijk voor water- & landdieren</i>	
BEEK-9	verbeteren ecologisch beekprofiel 't Broek (middelste beek)	ONO
BEEK-10	omvormen weide naar natuurlijke natte hooilanden Oranje Nassau's Oord	ONO
BEEK-11	<i>verbeteren kwaliteit en uitbreiden biotopen voor amfibieën</i>	
BEEK-12	<i>ontwikkelen beekstelsel met bronvegetaties en natte hooilanden</i>	
BEEK-13	<i>verondiepen/afsluiten/herinrichten sloten en waterafvoeren</i>	

ECOL	ECOLOGIE	
ECOL-1	realiseren heideverbinding langs bovenloop beek	SBB
ECOL-2	creëren rustig gebied	SBB
ECOL-3	creëren rustig gebied	SBB
ECOL-4	creëren rustig gebied	SBB
ECOL-5	vergroten aandeel loofbos	SBB
ECOL-6	aanleggen bos Beukenlaan	DLG
ECOL-7	aanleggen bos Beukenlaan	DLG
ECOL-8	creëren rustig gebied	ONO
ECOL-9	<i>realiseren verbindingzones droge heide en heischraal grasland</i>	
ECOL-10	<i>omvormen bos naar natuurlijk bos</i>	
ECOL-11	<i>verminderen lichthinder</i>	

BELE	BELEVING VAN BEEK EN LANDSCHAP	
BELE-1	herstellen bomenlanen Landgoed Quadenoord	QD
BELE-2	verbeteren doorzicht beekdal ('t Paradijs)	SBB
BELE-3	vrijmaken zijdal Landgoed Quadenoord	QD
BELE-4	verbeteren doorzicht bosstrook Landgoed Quadenoord	QD
BELE-5	verbeteren doorzicht bosstrook (ten noorden Keijenbergsedijk Landgoed Quadenoord/Staatsbosbeheer)	SBB
BELE-6	verbeteren entree Landgoed Quadenoord	Renkum

BELE-7	verbeteren doorzicht beekdal (ten noorden Keijenbergsedijk)	SBB
BELE-8	verbeteren doorzicht beekdal (erf Everwijnsdijk)	SBB
BELE-9	verbeteren doorzicht beekdal (bomen ten westen Everwijnsdijk)	SBB
BELE-10	herstellen bomenlanen Keijenbergsedijk	SBB
BELE-11	verbeteren doorzicht beekdal (ten westen de Beken)	SBB
BELE-12	vergroten doorzicht bosstrook Keijenbergsedijk	SBB
BELE-13	verbeteren doorzicht beekdal (langs Beukenlaan)	ONO
BELE-14	verbeteren doorzicht beekdal (laan Grunsfoortsedijk)	ONO
BELE-15	herstellen bomenlanen Oranje Nassau's Oord	ONO
BELE-16	versterken historisch ontwerp Zocher	ONO
BELE-17	aanplanten knotwilgenrij 't Broek	ONO

HIST	HISTORISCHE ELEMENTEN	
HIST-1	zichtbaar maken grafheuvels door verwijderen begroeiing	SBB
HIST-2	herstellen historische Lattenschuur	QD
HIST-3	zichtbaar maken grafheuvels door verwijderen begroeiing	SBB
HIST-4	zichtbaar maken schaapsdrift	SBB
HIST-5	reconstrueren bruggehoofden	Probos
HIST-6	herplaatsen gedichtsteen	Probos
HIST-7	aanplanten linden op locatie oud prieel	SBB
HIST-8	herstellen muur Ommuurde Tuin	ONO
HIST-9	herstellen Oranjerie Ommuurde Tuin	ONO
HIST-10	herstellen vijvers Oranje Nassau's Oord	Probos
HIST-11	herstellen boswal Oranje Nassau's Oord	Probos
HIST-12	zichtbaar maken Grunsfoort (gracht?)	ONO
HIST-13	herstellen ijskelder Oranje Nassau's Oord	Probos
HIST-14	herstellen entree Oranje Nassau's Oord	Probos
HIST-15	<i>opstellen herstelplan historische elementen (inventarisatie, keuzes, herstel/beheer)</i>	

PAD	PADEN EN ROUTES	
PAD-1	realiseren nieuwe wandelroute van monding naar kop beekdal	QD, SBB, ONO
PAD-2	realiseren onderdoorgang spoorlijn	ProRail
PAD-3	renoveren fietspad Oostereng	SBB
PAD-4	aanleggen plankierpad over beek bij de Beken	SBB
PAD-5	aanleggen plankierpad over beek ten noorden Hartenssedijk	SBB
PAD-6	realiseren wandelroute Dikkenberg	Ede
PAD-7	realiseren beeldenwandelroute Landgoed Quadenoord	QD
PAD-8	realiseren educatieve route vanuit de Beken	SBB
PAD-9	<i>realiseren wandelroute vanuit Nol in 't bos/Campman</i>	
PAD-10	<i>aanleggen nieuwe wandelpaden langs het bekenstelsel</i>	

VOOR	VOORZIENINGEN	
VOOR-1	verplaatsen parkeren Landgoed Quadenoord naar rand gebied	QD
VOOR-2	realiseren infocentrum de Beken	SBB
VOOR-3	aanleggen P-Veluwe de Beken	SBB
VOOR-4	aanleggen speelzone Keijenbergsedijk	SBB
VOOR-5	aanleggen golfbaan op De Dorskamp	golfclub Wag.
VOOR-6	aanpassen hondenlosloopterrein Geertjesweg	SBB
VOOR-7	verplaatsen P-plaats Geertjesweg	SBB
VOOR-8	<i>realiseren voorzieningen; uitkijkpunten, banken</i>	
VOOR-9	<i>produceren informatiepanelen, -borden, folders, etc.</i>	

VERK	VERKEERSMAATREGELEN (PLUS HEKWERKEN)	
VERK-1	nachtelijk afsluiten Parallelweg	Ede, Renkum
VERK-2	afsluiten Landgoed Quadenoord/Bosbeekweg	Ede, Renkum
VERK-3	passeerbaar maken en beperken verlichting Keijenbergsedijk	Provincie
VERK-4	zandweg maken van asfaltweg Renkum/Keijenbergsedijk	Renkum
VERK-5	passeerbaar maken en beperken verlichting Hartenssedijk	Wag., Renkum
VERK-6	afwaarderen Geertjesweg	Wag.
VERK-7	verkeer beperken Grunsfoortsedijk Kortenburg	
VERK-8	afsluiten fietspad langs Stadsweg voor gemotoriseerd	
VERK-9	passeerbaar maken en beperken verlichting N225	Provincie

QUAD	LANDGOED QUADENOORD	
QUAD-1	onderzoeken mogelijkheden natuurbegraafplaats	QD
QUAD-2	ontwikkelen landgoedkern Quadenoord	QD
QUAD-3	<i>produceren boekje over geschiedenis en cultuurhistorie Landgoed Quadenoord (eventueel hele dal)</i>	

KEIJ	LANDGOED KEIJENBERG	
KEIJ-1	herstellen akker	SBB
KEIJ-2	uitvoeren kwaliteitsimpuls Keijenbergsedijk	SBB

ONO	LANDGOED ORANJE NASSAU'S OORD	
ONO-1	herstellen historische landgoedgrens	ONO
ONO-2	herinrichten Grunsfoortsedijk	ONO
ONO-3	creëren extra bouwruimte voor zorgfunctie	ONO

MAATREGELENKAART

